

Особливості вживання слів *Yes* і *No* в художньому дискурсі

Yes / *так* і *no* / *ні* є часто вживаними словами англійської мови. Деякі лінгвістичні джерела визначають їх як вигуки, частки або прислівники [8: 1030, 1774; 7; 6; 11]. Інші вчені зазначають, що на відміну від часток, які входять в речення і зв'язують чи уточнюють його члени, *yes* і *no* стоять поза реченням. *Yes* і *no* не можна назвати також вигуками, так як незважаючи на деяку їх подібність (стоять поза реченнями і виражають не визначену думку, а реакцію на висловлювання), аналізовані слова виражають відношення, що базується на розумовій оцінці – згоду або незгоду, тобто інтелектуальну реакцію мовця на висловлену співрозмовником думку, а не емоційне ставлення [1: 179]. На відміну від прислівників, *yes* і *no* не є членами речення. Ми поділяємо погляд тих граматистів, які вважають, що *yes* і *no* утворюють окрему частину мови, яку називають словами загального ствердження і заперечення [1: 179], словами відповіді / *response words* [4: 204], словами-речення / *sentence words, word sentences, or pro-sentences* [11].

Слова *yes* і *no* зустрічаються після стимулюючої репліки, виражений реченнями різного комунікативного спрямування.

Вони можуть бути частиною відповіді, що стоїть після спонукального речення: *Drive carefully!* – *(Yes) I will. Don't take any risks – (No) I won't* [2].

Розповідні речення, що не вимагають будь-якої відповіді, іноді супроводжуються словами відповіді, щоб виразити інтерес, здивування, насолоду, жаль тощо [5: 97]. Наприклад:

1) "... *he's got some sort of job in the East.*" – "*Yes, he's a doctor...*" [8: 27].

2) "*I should grow used to it.*" – "*No, it is out of the question...*" [8: 158].

Іноді мовці підтверджують чи заперечують думку, висловлену у попередньому розповідному реченню:

1. "*Your mother told me that you were going to have a baby.*" – "*Yes.*" [8: 281].

2. "*The early morning air cannot be good for her.*" – "*No, no.*" said Kitty. [8: 181].

На відміну від нечисленних прикладів, в яких *yes* і *no* вживаються після розповідних речень, питання часто супроводжуються зазначеними словами.

Питання утворюються мовцем, щоб отримати певну інформацію від адресата. Така комунікативна спрямованість питальних речень визначає їх переважне вживання в діалогічному мовленні. В граматиці англійської мови виділяють декілька типів питань: загальні (*general questions*), спеціальні (*pronominal questions*), розділові (*tag questions*), альтернативні (*alternative questions*) і розповідні (*suggestive questions, declarative questions*) [3: 10-14].

Загальні, розділові та розповідні питання відомі під назвою «*yes - no questions*», так як вони передбачають два варіанти відповіді: *yes* / *так* стверджує вірність висловленої думки, *no* / *ні* заперечують її:

Yes – used to answer the question and say that sth is correct or true [9: 1774];

No – used to give a negative reply or statement [9: 1030].

Питання, що вимагають відповіді *yes* / *так* чи *no* / *ні* (загальні, розділові та розповідні), називають замкнутими /*closed* або полярними / *polarity* [11]. Наприклад:

1. Загальні: “*Are you there?*” – “*Yes, I was thinking...*” [8: 57];

“*Are you thinking of going home?*” – “*No.*” [8: 174].

2. Розділові: “*I haven’t put a hat on. There’s no need, is there?*” – “*No.*” [8: 214].

3) Розповідні: “*Of course you are a Protestant?*” she asked – “*Yes.*” [8: 159].

“*You’re not staying for my sake?*” – “*No...*” [8: 194].

Відповідь на питання, що передбачає відповіді *yes* / *так* чи *no* / *ні*, може бути повною (наприклад: *Do you know Mr. Bell?* – *Yes, I know Mr. Bell.* / *No, I do not know Mr. Bell.*) або короткою (наприклад: *Do you know Mr. Bell?* – *Yes, I do.* / *No, I don’t.* В короткій відповіді досить використати слово *yes* / *no*, підмет і потрібне допоміжне (або модальне) дієслово.

В граматиці сучасної англійської мови зазначається, що в діалогічному мовленні не є типовим вживання повних форм [2]. Наприклад, роман У. Сомерсета Моєма «Розмальована завіса» не містить жодної повної форми в діалогічних фрагментах персонажного мовлення [8].

В деяких випадках відповідь на поставлене питання є еліптичною, в якій пропущені структурно важливі елементи, що легко поновлюються з контексту: *Have you done it?* – *Yes, I have.* (= *Yes, I have done it*).

Зв'язок між питанням і відповіддю підсилюється еліптичною відповіддю: уникнення повтору певних лінгвістичних елементів із питання у відповіді дозволяє зосередити увагу на тому, що є нового [10: 266].

Однослівні структури *Yes* . *No*, що не супроводжуються іншими словами, є варіантами еліптичних речень: "*Was she due today?* – "*Yes.*" [8: 194]. = (*Yes, she was due today*). Граматики англійської мови зазначають, що такі форми є нетиповими для діалогічного мовлення, так як вони сприймаються як недружні чи грубі [2] У романі У.Сомерсета Моєма «Розмальована завіса» лише коло 10% прикладів мають однослівні відповіді *Yes* / *No*. Це мовленнєві фрагменти, коли мовець не бажає розвивати тему розмови, додаючи будь-які нові деталі: "*Must you stay?*" – "*Yes.*" [8: 126].

В більшості випадків (решті 90% аналізованих прикладів) *yes* і *no* вживаються зі (1) словами, що пом'якшують категоричність висловлювання, (2) словами вдячності або (3) виразами, які, додаючи певні нові факти про предмет розмови, показують зацікавленість мовця до теми розмови та дружнє ставлення до співрозмовника:

- 1) "*Do people dance much there?*" – "*Oh, yes, I think so*" [8: 28];
- 2) "...*would you like to come for a drive round the island?*" – "*No, thank you*" [8: 258];
- 3) "*But are there only three and the Mother Superior now?*" – "*Oh, no, more have taken their places. But there are six of them now...*" [8: 128].

Отже, слова *yes* і *no* вживаються в різних структурних типах відповіді в залежності від комунікативної ситуації, інтенції мовця та його ставлення до співрозмовників та висловленої думки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Бражникова Г.Ф. Граматика сучасної англійської мови (теоретичний курс). Морфологія. / Г.Ф. Бражникова. – Київ: Радянська школа, 1960. – 184с.
- 2.Alexander L. G. Longman English Grammar. – Режим доступу: http://hcot.ir/wp-content/uploads/2014/09/Longman_English_Grammar.pdf
3. An English Grammar. Syntax / N.A. Kobrina, E.A. Korneyeva, M.I. Ossovskaya, K.A. Guzeyeva. – Москва: Просвещение, 1986. – 160 с.
- 4.Khaimovich B.S. A Course in English Grammar / B.S. Khaimovich, B.I. Rogovskaya. – Москва: Высшая школа, 1967. – 298 с.

5. Leech G. A Communicative Grammar of English / G. Leech, J. Svartvik. – Moscow: Prosveshcheniye, 1983. – 304 p.

6. [Longman Dictionary of Contemporary English](http://www.ldoceonline.com/). – Режим доступу: www.ldoceonline.com/.

7. Macmillan Dictionary. – Режим доступу: http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/yes_1.

8. Maugham W.S. The Painted Veil / W.S. Maugham. – Київ: Знання, 1999. – 288 с.

9. Oxford Advanced Learner's Dictionary. – Oxford: Oxford University Press, 2005. – 1780 p.

10. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A University Grammar of English. – Moscow: Vyssaja skola, 1982. – 391 p.

11. Wikipeddia. – Режим доступу: itc.ua/tag/wikipeddia/.
(0,18 друк. арк.)